

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Doc. MUDr. J. L., CSc.**, bytom B., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. H. D., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom V., proti odporkyňi **F.**, Pažitková 4, **o určenie neplatnosti výpovede pracovného pomeru**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 10 C 283/2005, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. marca 2010 sp.zn. 8 Co 82/2007, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 30. marca 2010 sp.zn. 8 Co 82/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Návrhom na začatie konania sa navrhovateľ domáhal, aby súd určil, že je neplatné skončenie jeho pracovného pomeru výpoveďou, ktorú mu dala odporkyňa dňa 28. septembra 2005 z dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, zákona č. 311/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov (Zákonník práce), a aby určil, že pracovný pomer účastníkov trvá. Návrhom sa domáhal aj toho, aby súd rozhodol o splnení povinnosti odporkyňou zaplatiť mu náhradu mzdy a náhradu trov konania. Určenia neplatnosti výpovede sa domáhal z dôvodu, že odporkyňa pred skončením pracovného pomeru nespĺnila hmotnoprávnu podmienku platnosti výpovede ponúknuť mu inú vhodnú prácu.

Okresný súd Bratislava II (súd prvého stupňa) rozsudkom z 23. novembra 2006 č.k. 10 C 283/05-48 určil, že výpoveď daná navrhovateľovi listom zo dňa 28. septembra 2005 podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce je neplatná a pracovný pomer navrhovateľa u odporkyne naďalej trvá. Odporkyňi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu mzdy v sume 336 925,-- Sk (11 183,86 eur) „brutto“, náhradu trov konania a na účet súdu súdny

poplatok. V odôvodnení svojho rozhodnutia, po zhrnutí výsledkov vykonaného dokazovania, uviedol, že odporkyňa nesplnila hmotnoprávnu podmienku platnosti výpovede ustanovenú v § 63 ods. 2 Zákonníka práce, a to povinnosť ponúknuť navrhovateľovi iné voľné pracovné miesto. Ustálil, že : „V konaní nebolo jednoznačne preukázané, že také miesto odporca navrhovateľovi ponúkol, hoci mal k dispozícii miesto stredného zdravotného personálu. Nie je rozhodujúce, či také miesto by pre navrhovateľa ako lekára s dlhoročnou praxou bolo nedôstojné, alebo nie“. Dodal, že zo zmien u odporkyne navyše vyplýva, že „prepustenie navrhovateľa ani nebolo nevyhnuté“ a že „je nanajvýš pravdepodobné, že pri prepustení navrhovateľa zohrali určitú úlohu aj iné skutočnosti, ktorých preukázanie s poukazom na vyššie uvedené nesplnenie hmotnoprávnej podmienky potrebnej pre platnosť výpovede, by presiahlo rámec potrebný k rozhodnutiu súdu o právnom základe nároku navrhovateľa“.

Na odvolanie odporkyne Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) rozsudkom z 30. marca 2010 sp.zn. 8 Co 82/2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh zamietol. Odporkyňa nepriznal náhradu trov konania. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa po zhodnotení výsledkov pred ním vykonaného dokazovania výsluchom svedkýň MUDr. Š. M., zástupkyne riaditeľa a E. M., vedúcej oddelenia práce a miezd, ktoré pred skončením pracovného pomeru vykonali s navrhovateľom pohovor, dospel k nesprávnym skutkovým záverom pri riešení otázky, či odporkyňa splnila svoju povinnosť ponúknuť navrhovateľovi inú prácu. Odvolací súd „po zopakovaní a doplnení dokazovania, s prihliadnutím i na prednes navrhovateľa na odvolacom pojednávaní, z ktorého vyšlo najavo, že na pohovore mu boli ponúknuté voľné pracovné miesta, ktoré považoval za dehonestujúce, pričom výpovede svedkýň v tomto smere nenamietal“, dospel k záveru, že odporkyňa si riadne splnila svoju ponukovú povinnosť v zmysle ustanovenia § 63 ods. 2 Zákonníka práce.

Proti rozsudku odvolacieho súdu navrhovateľ podal dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že „z hľadiska splnenia ponukovej povinnosti je platnosť výpovede naplnená tým, že zamestnancovi je ponúknutá práca a on ju odmietne. Tak potom z tohto hľadiska nie je predsa možné považovať tak zásadne významnú vec z hľadiska platnosti alebo neplatnosti výpovede formu : nesúhlasné pokývnutie hlavou na neformálnom posedení - za vážny prejav vôle - odmietnutie voľného pracovného miesta“. Dodal, že konštatácia odvolacieho súdu, že na odvolacom konaní potvrdil, že mu bolo ponúknuté voľné miesto, nie je v súlade s objektívnou pravdou. Poukázal tiež na to, že nebol riadne ustálený ani čas stretnutia navrhovateľa

s MUDr. Š. M. a E. M.. Uviedol, že „sa javí potrebné“ znova vypočúť uvedené svedkyne a konfrontovať ich s navrhovateľom, keďže odvolací súd ustálil splnenie ponukovej povinnosti len na základe oboznámenia sa s obsahom zápisnice súdu prvého stupňa. Dodal, že pri posúdení veci „nie je možné opomenúť ani dôstojnosť navrhovateľa“.

Odporkyňa sa k dovolaniu navrhovateľa nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas riadne zastúpený účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže jeho nariadenie nepovažoval za potrebné (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale aj podľa ich obsahu.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1, druhá veta O.s.p., dovolací súd sa zaoberal najprv otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo súd bol nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Uvedené procesné vady v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Inou vadou konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

So zreteľom na to dovolací súd skúmal, či v prejednávanej veci nedošlo k takejto procesnej vade. Dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je takou (inou) vadou postihnuté.

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7.

Podľa § 213 ods. 3 O.s.p. ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám.

Ostatne citované ustanovenie umožňuje odvolaciemu súdu, aby dospel k vlastnému zisteniu skutkového stavu, ktoré môže byť odlišné od skutkového zistenia, ktoré urobil súd prvého stupňa. Ak sa však odvolací súd chce odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa, musí dokazovanie sám opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie v zmysle § 132 O.s.p.; je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k odlišnému právnemu záveru, dospel bez vykonania riadneho dokazovania.

Obligátnou požiadavkou spravodlivého procesu a samozrejým dôsledkom zásady priamosti a ústnosti, v ktorej spočíva základ správneho hodnotenia dôkazov, je aby odvolací súd, ak má pochybnosti o správnosti skutkových zistení súdu prvého stupňa, vyvodil svoje iné závery spravidla z rovnocenných podkladov, t.j. v zásade z tých istých dôkazov alebo dôkazov rovnakej kvality a váhy, ako to urobil súd prvého stupňa. Zásada priamosti a ústnosti má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvého stupňa. Je tomu tak predovšetkým preto, že pri hodnotení dôkazov spolupôsobia popri vecnom obsahu výpovedí aj ďalšie skutočnosti, ktoré - hoci nie sú bez vplyvu na posúdenie vierohodnosti výpovedí - nemôžu byť vždy vyjadrené (zachytené) v zápisnici o pojednávaní. V odvolacom konaní je ale dôležitá aj iná stránka priamosti. Táto zásada totiž je dôležitá nielen

pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvého stupňa. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je teda zásada priamosti oproti súdu prvého stupňa ešte sprísnená.

Preskúvaná právna vec sa týka skončenia pracovného pomeru výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, pri ktorom spôsobe skončenia pracovného pomeru zamestnávateľ má okrem iného v zmysle ustanovenia § 63 ods. 2 Zákonníka práce povinnosť ponúknuť zamestnancovi inú vhodnú prácu. Žalobca v žalobe a v priebehu konania o nej tvrdil, že odporkyňa túto povinnosť nesplnila a odporkyňa sa v konaní bránila tým, že tak urobila. Vzhľadom na uvedené bolo úlohou súdov konajúcich v tejto veci riadne spoznať skutkový stav veci, zistenie ktorého je ťažiskové štádium občianskeho súdneho konania vymedzené platnou procesnou úpravou konania a všeobecne platnými poznatkami o poznávaní a jeho formách vzťahujúcich sa na súd konajúci v občianskom súdnom konaní. Problematika skutkových zistení súdmi bola v predmetnej právnej veci o to osobitejšia, že odvolací súd sčasti oprel svoje závery aj o dôkazy, ktoré boli vykonané súdom prvého stupňa výsluchom svedkov.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že tento súd, vychádzajúc z výsledkov pred ním vykonaného dokazovania (výsluchom účastníkov a svedkov, ktoré dôkazy na úkor presvedčivosti svojho rozhodnutia v dôvodoch svojho rozhodnutia riadne nevyhodnotil), dospel k záveru, že odporkyňa nesplnila hmotnoprávnu podmienku platnosti výpovede ustanovenú v § 63 ods. 2 Zákonníka práce, a to povinnosť ponúknuť navrhovateľovi iné voľné pracovné miesto. Ustálil, že v konaní nebolo jednoznačne preukázané, že také miesto odporkyňa navrhovateľovi ponúkol, hoci mal k dispozícii miesto stredného zdravotného personálu.

Odvolací súd, ako to vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia, dospel k odlišným (opačným) skutkovým zisteniam než súd prvého stupňa [zistenia o tom, či odporkyňa splnila svoju povinnosť ponúknuť navrhovateľovi inú vhodnú prácu sú bezpochyby zistenia skutkovej povahy]. Uviedol, že súd prvého stupňa „zhodnotením výsledkov ním vykonaného dokazovania však dospel k nesprávnym skutkovým záverom ohľadom nesplnenia si ponukovej povinnosti zo strany odporcu a na ich základe vec nesprávne právne posúdil keď dospel k záveru, že výpoveď z pracovného pomeru je z toho dôvodu neplatná“. Odvolací súd po tom, ako na odvolacom pojednávaní „zopakoval“ dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p

a doplnil ho listinami, dospel k „právnemu“ záveru, že pri pohovore so žalobcom, ktoré s ním vykonali MUDr. Š. M., zástupkyňa riaditeľa, a E. M., vedúca oddelenia práce a mzdy, pred skončením pracovného pomeru, boli navrhovateľovi ponúknuté voľné pracovné miesta, ktoré však navrhovateľ, považujúc ich za dehonestujúce, odmietol.

Podľa dovolacieho súdu tento postup odvolacieho súdu pri prejednaní odvolania odporkyne proti rozsudku súdu prvého stupňa nezodpovedal vyššie uvedeným požiadavkám riadneho procesu. Zdroj, z ktorého vychádzal odvolací súd pri ustálení skutkového stavu veci nebol rovnocenný zdroju, ktorý použil súd prvého stupňa. Len na základe oboznámenia zápisníc spísaných pred súdom prvého stupňa o výsluchu svedkýň odvolací súd nemohol získať rovnocenný podklad pre iné hodnotenie skutkového stavu než ku ktorému dospel súd prvého stupňa. Odvolací súd dokazovanie v skutočnosti nedoplnil; nevykonal žiadny iný dôkaz, ktorý by nevykonal súd prvého stupňa. Iné skutkové závery než prijaté súdom prvého stupňa ohľadne splnenia povinnosti podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce nebolo bez ďalšieho možné vyvodit' z prednesu navrhovateľa na odvolacom pojednávaní (zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom nie je možné vyvodit', že by odvolací súd nariadil ako dôkaz výsluch navrhovateľa v zmysle ustanovenia § 131 O.s.p.), že pri pohovore so zástupkyňou riaditeľa a personalistkou mu boli ponúknuté dehonestujúce pracovné miesta, najmä s prihliadnutím na to, že na pojednávaní pred súdom prvého stupňa dňa 5. októbra 2006 tvrdil, že odporkyňa mu neponúkla „žiadne iné miesto, dokonca ani sanitárske miesto“, a na to, že svedkyňa MUDr. Š. M. na tom istom pojednávaní tvrdila iba to, že navrhovateľa „informovala“ o tom, že „momentálne nie je k dispozícii žiadne voľné miesto lekára, ale sú iba voľné miesta zdravotných sestier, sanitárov a nižších ZHP pracovníkov“ a že „navrhovateľ však nesúhlasne pokýval hlavou“ a že účastníci pohovoru „v podstate sa na tom zabavili, pretože toto nie sú miesta pre neho vhodné“.

Na tomto mieste považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že ustanovenie § 63 ods. 2 Zákonníka práce svojou povahou zakladá zákonnú povinnosť zamestnávateľa ponúknuť zamestnancovi, s ktorým chce skončiť pracovný pomer výpoveďou (ibaže by išlo o výpoveď pre neuspokojivé plnenie pracovných úloh, pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny alebo z dôvodu, pre ktorý možno okamžite skončiť pracovný pomer) inú pre neho vhodnú prácu, inak povedané urobiť ponuku smerujúcu k uzavretiu dohody o prevedení na inú prácu (k zmene dohodnutých pracovných podmienok) v zmysle ustanovenia § 54 Zákonníka práce. Ak zamestnávateľ v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako

miesto výkonu práce, má voľné pracovné miesto, ktoré zodpovedá zdravotnej spôsobilosti zamestnanca, a v tomto pracovnom mieste vykonávaná práca je pre zamestnanca vhodná vzhľadom na jeho schopnosti a kvalifikáciu (porovnaj § 55 ods. 5 Zákonníka práce), je povinný túto prácu ponúknuť, ak to i za predpokladu, že by sa zamestnanec musel podrobiť predchádzajúcej príprave na túto inú prácu. Výpoveď z dôvodu uvedeného v ustanovení § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce môže zamestnávateľ v takom prípade dať platne len vtedy, ak zamestnanec odmietne na také miesto prejsť alebo odmietne sa podrobiť predchádzajúcej príprave na túto inú vhodnú prácu. Ak zamestnanec prijme ponúknutú prácu, dôjde tým k zmene dohodnutých pracovných podmienok ohľadne dohodnutého druhu práce a tým zanikne dôvod skončenia pracovného pomeru. Keďže dohoda o zmene dohodnutých pracovných podmienok, ako každý dvojstranný právny úkon, môže spočívať na dvoch vzájomných obsahovo zhodných prejavoch vôle a môže byť uzavretá iba vtedy, len čo sa účastníci dohodli na jeho obsahu (§ 18 Zákonník práce), môže mať účinky riadnej ponuky iba taká ponuka, ktorá je prejavom vôle s vyššie uvedeným konkrétnym obsahom výslovne adresovaným druhému účastníkovi.

S prihliadnutím na vyššie uvedené, keďže odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. bez vykonania riadneho dokazovania, pričom vychádzal z iného skutkového stavu než súd prvého stupňa, a jeho skutkové závery boli urobené v rozpore s ustanoveniami §§ 120, 132, 211 a § 213 O.s.p., je jeho konanie postihnuté vadou, ktorá mala za následok neprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Jej následkom je zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. januára 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová